

«Τά ἕξι εἶδη τῆς ἀγάπης τοῦ Εὐαγγελίου τῆς Κρίσεως»

-.-

Φροντιστηριακή ἀσκηση στό μεταπτυχιακό μάθημα

Ἐκκλησιαστικός Λόγος καί Ἐπικοινωνία

Υπεύθυνος καθηγητής: Ἀλέξανδρος Μ. Σταυρόπουλος

Διδασκαλία - ὀργάνωση - σκηνοθεσία - παραγωγή: Ἄγγελος Βαλλιανάτος

Ἀκαδημαϊκό ἔτος 2003 - 2004

Στό πλαίσιο τῶν πρακτικῶν ἀσκήσεων τοῦ μαθήματος «Ποιμαντική Ἐπικοινωνία» τοῦ Β' ἑξαμήνου του μεταπτυχιακοῦ προγράμματος «Ποιμαντική Θεολογία καί Ἀγωγή» τοῦ Τομέα Χριστιανικῆς Λατρείας, Ἀγωγῆς καί Διαποιμάνσεως τοῦ Τμήματος Κοινωνικῆς Θεολογίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, οἱ μεταπτυχιακοί φοιτητές Ἀγαθή Παππά, Ἀνδρομάχη Γεωργιάδη, Γεώργιος Σκλίας, Εἰρήνη Τερέζη, Ἐλευθερία Καλέργη, Ἐμμανουήλ Τζάλας, Κωνσταντῖνος Τσαμουρᾶς καί Νεκτᾶριος Παπαδόπουλος παρήγαγαν μία ἐφαρμογή παρουσίας (powerpoint) πού συνοδεύεται ἀπό μουσική, διάρκειας 35 λεπτῶν, μέ γενικό τίτλο «Τά ἕξι εἶδη τῆς ἀγάπης τοῦ Εὐαγγελίου τῆς Κρίσεως». Ἡ παρουσίαση βασίζεται στήν Εὐαγγελική περικοπὴ τοῦ «Εὐαγγελίου τῆς Κρίσεως» (Ματθαίου κέφ. 25, στίχ. 31-46), ἀνάγνωσμα τῆς Κυριακῆ τῶν Ἀπόκρεω. Ἡ ἀνάλυση τῆς εὐαγγελικῆς περικοπῆς καί ἡ μέθοδος ἔρευνας καί καταγραφῆς βασίστηκε στό κείμενο τοῦ καθηγητῆ κ. Ἀλέξανδρου Μ. Σταυρόπουλου «Τά ἕξι εἶδη τῆς ἀγάπης τοῦ Εὐαγγελίου τῆς Κρίσεως» (Ἐπιστημονική Ἐπετηρίδα τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, τόμος ΛΕ').

Σκεπτικό τῆς ἀσκήσεως:

Στή διάρκεια τῶν προπτυχιακῶν ἀλλά καί κατά τίς μεταπτυχιακές σπουδές τους, οἱ μεταπτυχιακοί φοιτητές, διδάσκονται τρόπους καί μεθόδους ἔρευνας καί ἀναζήτησης ἐπιστημονικῶν στοιχείων σχετικῶν σέ ἓνα θέμα. Στό μάθημα Ποιμαντική Ἐπικοινωνία, οἱ φοιτητές ἀσχολήθηκαν μέ θεμελιώδεις ἀρχές τῆς ἐπιστήμης τῆς Ἐπικοινωνίας σέ συνδυασμό μέ ἐπικοινωνιακές πρακτικές τῆς Θεολογίας. Ἡ μελέτη τοῦ προφορικοῦ, γραπτοῦ καί ἠλεκτρονικοῦ λόγου, ἡ ἀναζήτηση πολυμεσικοῦ ὑλικοῦ καί ἡ ἀποτύπωσή του σέ ἠλεκτρονική μορφή, ἀπέτελεσε ἰδιαίτερο χῶρο ἐνασχόλησής τους στή διάρκεια τοῦ ἑξαμήνου. Ἄν γιά κάθε ἐπιστημονικό πεδίο ἡ θεωρία χωρίς πράξη εἶναι ἔλλειψη, πόσο μᾶλλον γιά τήν Ἐπικοινωνία. Γι' αὐτό ἀποφασίστηκε ἀντί ἄλλης ἀσκήσεως στό παραπάνω μάθημα, οἱ φοιτητές νά ἐργασθοῦν ἀτομικά καί ὁμαδικά μέ σκοπό νά

παράγουν μία φροντιστηριακή εργασία πιλοτικής μορφής. Νά παρουσιάσουν μία ευαγγελική περικοπή, χρησιμοποιώντας τις δυνατότητες που παρέχουν τά σύγχρονα ηλεκτρονικά μέσα στη μεταφορά του γραπτού και προφορικού λόγου με τή χρήση ήχων και εικόνων.

Σκοπός

- ή παρουσίαση μίας ευαγγελικής περικοπής με σύγχρονα μέσα παρουσίασης,
- ή ανάδειξη της επικαιρότητας του ευαγγελικού λόγου,
- ή μεταφορά του ευαγγελικού μηνύματος στο σύγχρονο κόσμο,
- ή πρόκληση συζητήσεων και αναζητήσεων για τά θέματα που θίγει ή ευαγγελική περικοπή.

Όμάδα στην οποία απευθύνεται:

Μαθητές Λυκείου και φοιτητές.

Ο έρευνητικός χαρακτήρας και τό περιεχόμενο της άσκησης

Η άσκηση έγινε σε διαφορετικά επίπεδα.

α. Αναζήτηση στοιχείων.

Οί φοιτητές ανέλυσαν τήν ευαγγελική περικοπή, ακολουθώντας τήν πορεία του κειμένου «τά έξι είδη της αγάπης του ευαγγελίου της κρίσεως», όπου γίνεται μελέτη και παρουσίαση τόσο των διαφορετικών τρόπων με τους οποίους εκφράζεται ή αγάπη του ανθρώπου προς τόν άνθρωπο, αλλά και των ιδεών, σκέψεων και πιθανών εφαρμογών της αγάπης αυτής διαχρονικά και σε συγκεκριμένους τομείς. Τά είδη της αγάπης, ή έκφραση, δηλαδή, της αγάπης με διαφορετικά κριτήρια και διαφορετικούς τρόπους, κατηγοριοποιήθηκαν και οί φοιτητές επέλεξαν τόν τρόπο που θεώρησαν κατάλληλο για τήν παρουσίαση του θέματος. Σε όλομέλεια κατέληξαν σε ένα σενάριο.

Έπειδή ή έπαφή των μελών της Έλληνικής Ορθόδοξης Έκκλησίας με τό κείμενο της Καινής Διαθήκης γίνεται κυρίως μέσω των Ευαγγελικών περικοπών της Θείας Λειτουργίας, τό Άγιογραφικό κείμενο που αποτελεί τήν υπόθεση εργασίας, κρίθηκε ότι θά πρέπει νά παρουσιαστεί στη λειτουργική του μορφή, ως ευαγγελικό ανάγνωσμα. (καί υπέρ του καταξιωθῆναι ἡμᾶς τῆς ἀκροάσεως.....)

β. Έρευνα οπτικοακουστικού υλικού.

Στή συνέχεια, οί φοιτητές χωρίστηκαν σέ ομάδες εικόνας, ήχου, λόγου καί κειμένων, αλλά καί ειδών έκφρασης τής αγάπης (πεινά, δίψα, φυλακή). Κάθε ομάδα έπιφορτίστηκε νά έρευνήσει καί νά επιλέξει τίς κατάλληλες εικόνες από βιβλία καί έντυπα, από τό διαδίκτυο καί από τόν ήμερήσιο τύπο, ήχους από δίσκους, κασσέτες, οπτικούς δίσκους καί από τό διαδίκτυο. Τέθηκαν δυό κανόνες στήν ως άνω διαδικασία: Οί εικόνες καί ή ήχοι πού θά συλλέγονταν νά μήν ήταν προφανείς, αλλά νά αναφέρονται καί μέ έμμεσο τρόπο στό θέμα καί ότι οί «έκκλησιαστικοί» ήχοι καί εικόνες θά αποτελέσουν μικρό ποσοστό του συνόλου.

γ. Καταγραφή του υλικού.

Από τό υλικό πού συνελέγη, κάθε ομάδα καί στή συνέχεια ή όλομέλεια επέλεξε τό προσφορότερο, λαμβάνοντας ύπ' όψιν τό σενάριο καί τόν χρόνο πού απαιτούσε κάθε μέρος τής άσκησης. Ο καταγιγισμός των αισθήσεων του σύγχρονου ανθρώπου μέ εικόνες, δημιουργεί συχνά έξοικείωση καί άρα άμβλύνει τήν ευαισθησία του απέναντι στα ανθρώπινα προβλήματα καί τίς ανάγκες. Ο σύγχρονος νέος αντιμετωπίζει τήν ένδεια μέ τήν ασφάλεια του παρατηρητή. Οί εικόνες πού χρησιμοποιούνται στήν παρουσίαση δέν είναι αυτοσκοπός, αλλά μέσα. Ο συνδυασμός των εναλλασσόμενων εικόνων δέν επιδιώκει νά βομβαρδίσει τίς αισθήσεις του θεατή μέ περισσότερες εικόνες, αλλά νά τόν προβληματίσει, νά προκαλέσει συζητήσεις για τίς βαθύτερες αιτίες πού προκαλούν, αλλά καί αντιμετωπίζουν τήν πείνα, τή δίψα κ.λπ.

Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε ώστε νά ξεπεραστεί ή παρουσίαση του προφανούς. Η πείνα για μάθηση, ή δίψα για ζωή, ή φυλακή τής ώραιοπάθειας, αποτελούν σύγχρονο πεδίο μέριμνας του χριστιανού

Τό σύνολο του υλικού πού συγκεντρώθηκε, μεταφέρθηκε σέ ψηφιακή μορφή, ώστε νά χρησιμοποιηθεί από τό πρόγραμμα παρουσίασης. Μέ τόν τρόπο αυτό, οί φοιτητές άσκήθηκαν στήν πράξη στή χρήση των μηχανημάτων ήχου καί εικόνας.

Η όλομέλεια αποφάσισε νά χρησιμοποιηθεί έλληνική μουσική, χωρίς λόγια, ώστε νά συνοδεύει τήν εικόνα, αλλά παράλληλα, επέλεγησαν γνωστά τραγούδια σέ όργανική έκτέλεση, μέ στίχους σχετικούς προς τό θέμα, ώστε νά παραπέμπουν συνειρμικά τόν θεατή στο περιεχόμενό τους.

Έκτός από τά λειτουργικά κείμενα, ή ομάδα συγκέντρωσε κείμενα ύμνων, πατερικά καί λογοτεχνικά κείμενα, πού συνοδεύουν τά μέρη τής παρουσίασης.

δ. Σύνθεση τῆς τελικῆς παραγωγῆς.

Ἡ τελικὴ σύνθεση τοῦ βίντεο ἔγινε ἀπὸ τὸν διδάσκοντα. Ἡ ἐπιλογή τῆς μουσικῆς ἔγινε σέ ὀλομέλεια.

Οἱ ὀμάδες δέν ἦταν στεγανές ἢ ἀποκλειστικές. Στὴν πράξη, κάθε ἕνας ἀπὸ τοὺς μεταπτυχιακοὺς φοιτητές πού συμμετεῖχαν ἀσχολήθηκε μέ τό σύνολο κάθε φάσης τοῦ προγράμματος.

Τό μήνυμα πού ἐπιδιώκεται νά δοθεῖ ἐν τέλει, εἶναι φωτεινό καί ἐλπιδοφόρο. Στό τέλος κάθε κεφαλαίου (πέινα, δίψα κλπ) παρουσιάζεται τό ξεπέρασμα κάθε ἀρνησης, τό ἀναστάσιμο μήνυμα τῆς ἐκκλησίας.

Ἡ Ἐκκλησία γνωρίζει δύο τρόπους γιά νά ἀντιμετωπίσει τήν πραγματικότητα. Νά δοξολογεῖ γιά κάθε καλό καί νά παρακαλεῖ γιά τό ξεπέρασμα τῆς ἀμαρτίας. Ἡ παρουσίαση τελειώνει μέ τήν παράκληση γιά τοὺς ἀδελφούς σέ ἀνάγκη καί τήν ἐπίκληση στήν Μητέρα τοῦ Θεοῦ γιά βοήθεια.

Ἡ παρουσίαση «τά ἕξι εἶδη τῆς ἀγάπης τοῦ εὐαγγελίου τῆς κρίσεως» μέ συνοδεία μουσικῆς, ἀποτελεῖ μία καταγραφή τῶν δυνατοτήτων πού παρέχει ἡ χρήση τῆς σύγχρονης τεχνολογίας στήν ποιμαντική καί τήν ἐκπαιδευτική διαδικασία. Οἱ μεταπτυχιακοὶ φοιτητές δοκίμασαν καί δοκιμάστηκαν στήν ἔρευνα, τήν ἀναζήτηση, τήν καταγραφή καί τήν παρουσίαση ἑνός θέματος μέ διαφορετικούς τρόπους. Ἡ ἀξιολόγηση τῆς ἀσκήσεως ἦταν θετική καί ἡ συμμετοχή τῶν ἀσκούμενων ἐναργέστερη ὅσο προχωροῦσε ἡ ἀσκηση.

Ἄγγελος Βαλλιανάτος